

Juridisch up to Date

2022-0189 - Juridisch up to Date 2022-09 d.d. 23-09-2022

Rubriek: Onderneming en bedrijf

De herziene "Blauwe Gids 2022": een verkenning

De langverwachte herziening van de "Blauwe Gids" 2022 ('Blue Guide' on the implementation of EU product rules 2022) is recentelijk gepubliceerd door de Europese Commissie. De Blauwe Gids 2022 dient als leidraad en is bedoeld om bij te dragen tot beter inzicht in de geldende productvoorschriften van de EU. De Blauwe Gids biedt onder meer inzicht in de verplichtingen en vereisten voor de (markt)deelnemers in de toeleveringsketen - dat zijn fabrikanten, gemachtigden, distributeurs, importeurs en fulfilmentdienstverleners - en hun respectieve rollen in relatie tot het product dat op de (Europese) markt wordt aangeboden. In dit artikel worden enkele aanvullingen in en wijzigingen van de Blauwe Gids 2022 besproken.

Aanbieden en in de handel brengen in geval van verkoop op afstand en onlineverkoop

In de herziene versie van de Blauwe Gids 2022 wordt vanwege de opkomende populariteit expliciet aandacht besteed aan het op de markt aanbieden en in de handel brengen van producten op afstand (onlineverkoop).

Voor de definiëring van het begrip 'op de markt aanbieden' wordt in de Blauwe Gids 2022 aangesloten bij de definitie van artikel 2 van Verordening (EG) nr. 765/2008 en artikel 3 van Verordening (EU) 2019/1020: "*het in het kader van een handelsactiviteit, al dan niet tegen betaling, verstrekken van een product met het oog op distributie, consumptie of gebruik op de markt van de Unie*". In deze context betekent verstrekken (leveren) elk aanbod voor distributie, consumptie of gebruik op de EU-markt dat zou kunnen leiden tot een daadwerkelijke levering met betrekking tot reeds vervaardigde producten (bv. een uitnodiging tot aankoop, reclamecampagnes). In de Blauwe Gids 2022 wordt voorts bepaald dat het leveren van een product alleen wordt beschouwd als het op de EU-markt aanbieden ervan als het product bestemd is voor eindgebruik op de EU-markt. Het leveren van producten (zij het voor verdere distributie om in een eindproduct te worden ingebouwd, zij het voor verdere verwerking of raffinage) met het oog op het uitvoeren van het eindproduct buiten de EU-markt wordt aldus niet beschouwd als aanbieden.

Een product op de markt aanbieden veronderstelt een aanbod of een (schriftelijke of

mondelinge) overeenkomst tussen twee of meer natuurlijke of rechtspersonen voor de overdracht van eigendom, bezit of enig ander recht (met uitzondering van intellectuele-eigendomsrechten) - kosteloos of tegen betaling - met betrekking tot dat product, na afloop van het fabricagestadium. Dit betekent dat een product wordt geacht te zijn overgedragen als het bijvoorbeeld wordt verkocht, uitgeleend, geleased of geschonken. Overdracht van eigendom betekent dat het product bestemd is om aan een ander natuurlijk of rechtspersoon ter beschikking te worden gesteld. Er hoeft aldus niet noodzakelijkerwijs een fysieke overdracht van het product te zijn. Het belang van het begrip 'op de markt aanbieden' houdt verband met het feit dat alle marktdeelnemers in de toeleveringsketen verplichtingen hebben inzake traceerbaarheid en er actief voor moeten zorgen dat op de EU-markt alleen conforme producten circuleren. 'In de handel brengen' is een andere term dan 'op de markt aanbieden'.

Een product is in de handel gebracht wanneer het voor het eerst - door de fabrikant of door een importeur - op de EU-markt wordt aangeboden, bijvoorbeeld ook als een fabrikant of een importeur een product voor het eerst aan een distributeur of een eindgebruiker levert. Elke handeling daarna, zoals van distributeur naar distributeur of van distributeur naar eindgebruiker, wordt aanbieden genoemd. Net als bij het op de markt aanbieden van een product, geldt dat van het in de handel brengen van een product alleen dan sprake is als er een aanbod of een (schriftelijke of mondelinge) overeenkomst is tussen twee of meer natuurlijke of rechtspersonen voor de overdracht van eigendom, bezit of enig ander eigendomsrecht met betrekking tot het product waarvan het fabricagestadium is voltooid. Ook hoeft er geen sprake te zijn van fysieke overdracht van het product. In de herziene versie van de Blauwe Gids 2022 is daaraan nog het scenario toegevoegd dat er soms producten worden vervaardigd na het plaatsen van een order, maar dat een aanbod of overeenkomst die voor het einde van het fabricagestadium wordt gedaan respectievelijk gesloten (d.w.z. een aanbod, door de partijen overeengekomen in een contract, om een product volgens bepaalde specificaties te vervaardigen, waarbij het product pas op een later moment wordt gefabriceerd en afgeleverd) niet kan worden beschouwd als het in de handel brengen.

Het sleutelmoment bij de toepassing van Europese wetgeving is volgens de Blauwe Gids 2022 het ogenblik waarop een product in de handel wordt gebracht. Het belang van het begrip 'in de handel brengen' houdt verband met het feit dat, wanneer producten op de markt van de EU worden aangeboden, zij moeten voldoen aan de harmonisatiewetgeving van de EU die van toepassing was op het ogenblik dat zij in de handel zijn gebracht. Op het ogenblik dat het product in de handel wordt gebracht,

moet bijvoorbeeld de fabrikant het ontwerp overeenkomstig de toepasselijke wetgeving hebben voltooid, de daaropvolgende risico- en conformiteitsbeoordeling hebben uitgevoerd, de conformiteitsverklaring hebben afgegeven, aan de eisen inzake merktekens (CE-markering, naam en adres van de fabrikant enz.) hebben voldaan en het technisch dossier hebben samengesteld.

Online of via andere vormen van verkoop op afstand aangeboden producten worden als op de markt van de EU aangeboden beschouwd indien het aanbod op eindgebruikers in de EU is gericht. Deze eindgebruiker is een in de EU verblijvende of gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie hetzij als consument, buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit, hetzij als professionele eindgebruiker bij zijn industriële activiteiten of beroepsactiviteiten, een product ter beschikking is gesteld. De term slaat dus zowel op professionele gebruikers als op consumenten. In een dergelijk geval zijn de markttoezichtautoriteiten aldus bevoegd om die producten te controleren en de nodige maatregelen te nemen.

Een verkoopaanbod wordt voorts geacht op eindgebruikers in de EU te zijn gericht als de betrokken marktdeelnemer, bijvoorbeeld via een website (binnen of buiten de EU) zijn activiteiten op enigerlei wijze in een lidstaat richt op EU-eindgebruikers. Of dit het geval is, moet per geval worden beoordeeld, waarbij rekening moet worden gehouden met alle relevante factoren, zoals de geografische gebieden waar aflevering mogelijk is, de bij het aanbod of de bestelling beschikbare talen, de betalingsmogelijkheden en dergelijke. Als de desbetreffende website dus levering in de EU aanbiedt, betaling van EU-consumenten/eindgebruikers aanvaardt en EU-talen gebruikt, kan worden aangenomen dat de exploitant er met opzet voor heeft gekozen producten te leveren aan consumenten en andere eindgebruikers in de EU. De fysieke levering aan eindgebruikers in de EU van een product dat is besteld bij een bepaalde onlineverkoper die buiten de EU is gevestigd, ook door fulfilmentdienstverlener, vormt volgens de Blauwe Gids bovendien de onweerlegbare bevestiging dat een product in de EU in de handel is gebracht. Opgemerkt zij echter dat het enkele feit dat de website van de marktdeelnemers of de intermediairs toegankelijk is in de lidstaat waar de eindgebruiker gevestigd is of zijn woonplaats heeft, niet volstaat.

De producten die online of via andere vormen van verkoop op afstand worden aangeboden, en waarvan het aanbod op eindgebruikers in de EU is gericht, moeten aldus eveneens voldoen aan alle toepasselijke EU-regels en kunnen worden gecontroleerd door markttoezichtautoriteiten (op grond van Verordening (EU) 2019/1020). De desbetreffende marktdeelnemer die het product online of via andere vormen van verkoop op afstand aanbiedt, is voorts verplicht om op verzoek van de

markttoezichtautoriteiten informatie inzake productconformiteit te verstrekken. Bovendien is het aan te raden om bij online verkoop van producten de CE-markering en eventuele vereiste waarschuwingen volgens de toepasselijke wetgeving op de desbetreffende website te vermelden zodat deze zichtbaar zijn voordat de eindgebruiker overgaat tot de aankoop.

De Blauwe Gids 2022 wijst tot slot op het feit dat onlineverkoop of verkoop op afstand niet noodzakelijkerwijs het voor het eerst in de EU op de markt aanbieden van het product (d.w.z. het in de handel brengen) vormt. Afhankelijk van de specifieke distributieketen kan het tijdstip van het in de handel brengen van deze producten namelijk verschillen. Denk bijvoorbeeld aan het geval wanneer de EU-fabrikant of een importeur de producten al in de EU in de handel heeft gebracht voordat ze online of via andere middelen van verkoop op afstand werden aangeboden. Sommige producten die online of via andere vormen van verkoop op afstand aan eindgebruikers in de EU worden aangeboden, worden bijvoorbeeld eerst overgedragen aan een in de EU gevestigde fulfilmentdienstverlener om een snelle levering aan de eindgebruikers in de EU te garanderen, zodat dergelijke producten worden beschouwd als geleverd voor distributie, consumptie of gebruik op de EU-markt, en dus als in de EU in de handel gebracht. Deze producten bevinden zich dan namelijk in de distributiefase van de toeleveringsketen en worden geacht in de handel te zijn gebracht op het moment dat zij in het vrije verkeer worden gebracht. Een laatste voorbeeld ziet op producten buiten de EU die door eindgebruikers in de EU online of via andere middelen van verkoop op afstand worden gekocht. Hoewel deze producten worden geacht in de EU te zijn aangeboden voorafgaand aan een transactie (met het oog op controles door markttoezichtautoriteiten) worden zij in de handel gebracht op het moment dat een eindgebruiker een order plaatst en bevestigt voor een specifiek product dat reeds is vervaardigd en het voorwerp van de transactie uitmaakt, en dat klaar is om te worden verzonden.

Traceerbaarheidsbepalingen

Zoals reeds geschreven hebben alle marktdeelnemers in de toeleveringsketen verplichtingen inzake de traceerbaarheid van producten die op de markt worden aangeboden (d.w.z. in de handel worden gebracht). Het aangeven van de naam en het adres van de fabrikant, en voor ingevoerde producten ook de naam en het adres van de importeur, is een basisvereiste voor traceerbaarheid. Op een product zijn dus normaliter een of twee adressen aangebracht.

Opgemerkt moet worden dat op producten die onder het toepassingsgebied van

artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 vallen en in de EU in de handel worden gebracht, de naam en het adres van de in de EU gevestigde verantwoordelijke marktdeelnemer moeten zijn aangebracht:

1. een in de EU gevestigde fabrikant;
2. een importeur (per definitie gevestigd in de EU), wanneer de fabrikant niet in de EU is gevestigd;
3. een gemachtigde (per definitie gevestigd in de EU) die over een schriftelijk mandaat van de fabrikant beschikt waarin de gemachtigde wordt aangewezen om de in artikel 4, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1020 vermelde taken namens de fabrikant te verrichten; of
4. een in de EU gevestigde fulfilmentdienstverlener wanneer er geen fabrikant, importeur of gemachtigde is die in de EU is gevestigd. De naam en de contactgegevens van de in artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 bedoelde marktdeelnemer (de importeur) moeten aanwezig zijn wanneer het product voor het vrije verkeer bij de douane wordt aangegeven.

In de herziene versie van de Blauwe Gids 2022 worden de marktdeelnemers waarvan de naam en het adres op het product moeten worden aangebracht uitgebreid naar de onder artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 genoemde marktdeelnemers, waaronder de in de EU gevestigde gemachtigde alsook de fulfilmentdienstverlener. Wanneer het product onder artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 valt in de EU in de handel wordt gebracht, de fabrikant buiten de EU is gevestigd, er geen importeur is van het product (omdat het direct of via een fulfilmentdienstverlener van buiten de Unie naar de eindgebruiker wordt verzonden), en de fabrikant een gemachtigde heeft aangewezen om namens hem de taken van artikel 4, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1020 te vervullen, moeten op het product (of op de verpakking of het begeleidende document of, voor de in artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 bedoelde marktdeelnemer, het pakket) twee adressen worden vermeld: van de fabrikant en van de gemachtigde die optreedt als de in artikel 4 bedoelde marktdeelnemer. Dit zal ook het geval zijn indien de fabrikant binnen de EU is gevestigd, maar een gemachtigde heeft aangewezen om namens hem de taken van artikel 4, lid 3, van Verordening (EU) 2019/1020 te vervullen. Een volgend denkbaar scenario is bijvoorbeeld dat het onder artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 vallend product in de EU in de handel wordt gebracht, de fabrikant buiten de EU is gevestigd, er geen importeur is en de fabrikant geen gemachtigde heeft aangewezen, maar het product wordt afgehandeld door een in de EU gevestigde fulfilmentdienstverlener. In een dergelijk geval moeten op het product (of op de verpakking of het begeleidende document of, voor de in artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 bedoelde marktdeelnemer, het pakket) twee adressen worden vermeld: van de fabrikant en van de fulfilmentdienstverlener die optreedt als de in artikel 4 van Verordening (EU) 2019/1020 bedoelde marktdeelnemer.

Brexit

In de herziene versie van de Blauwe Gids 2022 wordt kort stilgestaan bij de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU. In de Blauwe Gids 2022 wordt nogmaals onderstreept dat met de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU op 1 februari 2020, het Verenigd Koninkrijk een "derde land" is geworden.

Sinds 1 januari 2021 is de harmonisatiewetgeving van de Unie niet langer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk. Dit brengt onder andere met zich dat een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde fabrikant of importeur niet langer wordt beschouwd als een in de EU gevestigde marktdeelnemer. Een in de EU gevestigde marktdeelnemer die vóór het einde van de overgangperiode als een EU-distributeur van uit het Verenigd Koninkrijk ontvangen producten werd beschouwd, wordt voor de toepassing van de productwetgeving van de EU een importeur wat betreft de producten die hij vanaf 1 januari 2021 in de handel brengt. Deze marktdeelnemer moet als importeur aan strengere verplichtingen voldoen, met name wat betreft de controle van de productconformiteit en in voorkomend geval de vermelding van zijn contactgegevens op het product of het etiket. Denk in dit kader bijvoorbeeld ook aan bedrijven gevestigd buiten de EU die (wettelijk verplicht) gebruik maakten van gemachtigden gevestigd in de EU. Zij moeten voortaan in de EU gevestigd zijn en niet in het Verenigd Koninkrijk.

Een volgende implicatie ziet op de conformiteitsbeoordeling van producten. Voormalige aangemelde instanties uit het Verenigd Koninkrijk hebben hun status als aangemelde EU-instantie verloren, zodat deze instanties in het Verenigd Koninkrijk niet langer in staat zijn conformiteitsbeoordelingstaken uit te voeren overeenkomstig de productwetgeving van de EU. Dit geldt eveneens voor de accreditatiecertificaten die sinds 1 januari 2021 niet langer beschouwd worden als "accreditatie" in de zin van Verordening (EG) nr. 765/2008 en derhalve niet langer geldig of erkend zijn in de EU.

Conclusie

Hiervoor zijn slechts enkele relevante wijzigingen besproken. De Blauwe Gids 2022 omvat veel meer onderwerpen evenals wijzigingen dan wel aanvullingen. Het is in elk geval alle (markt)deelnemers in de toeleveringsketen - fabrikanten, importeurs, distributeurs, gemachtigden en fulfilmentdienstverleners - aangeraden om de inhoud van deze leidraad grondig te bestuderen.

Auteur(s): Mr. F.D. (Ferah) Taptik Salman, Ploum, Rotterdam, team

Customs, Trade and Logistics

© Fiscaal up to Date, onderdeel van Rendement Uitgeverij BV
